ชื่อเรื่องวิทยานิพนธ์ การพัฒนาแบบวัดความสามารถเชิงจริยธรรมในการปฏิบัติการพยาบาล

ผู้เขียน นางพันทิพย์ จอมศรี

ปริญญา พยาบาลศาสตรดุษฎีบัณฑิต

คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

รองศาสตราจารย์ ดร.วิภาดา คุณาวิกติกุล	ประธานกรรมการ
รองศาสตราจารย์ ดร.อรัญญา เชาวลิต	กรรมการ
ศาสตราจารย์ ดร. ชาเด เคตาเฟียน	กรรมการ

บทคัดย่อ

เนื่องจากความรับผิดชอบที่มีต่อภาวะสุขภาพของผู้ป่วย วิชาชีพพยาบาลจำเป็นต้องส่งเสริมให้พยาบาลมีความสามารถในการพยาบาลเพิ่มมากขึ้น ความสามารถในการพยาบาลนั้นไม่เพียงประกอบด้วย ความรู้ หรือ ทักษะทางการพยาบาล แต่ต้องคำนึงถึงจริยธรรมในการพยาบาลด้วย ดังนั้น ความสามารถเชิงจริยธรรม จำเป็นต้องได้รับการพิจารณาและประเมินในการปฏิบัติการพยาบาล จากความสำคัญดังกล่าว การวิจัยนี้จึงมีวัตถุประสงค์ เพื่อพัฒนาแบบวัดความสามารถเชิงจริยธรรมในการปฏิบัติการพยาบาล (Moral Competence Scale - MCS) และทดสอบคุณภาพของแบบวัด กระบวนการวิจัยนี้แบ่งออกเป็น 3 ระยะ

ระยะที่ 1 เป็นการสร้างกรอบแนวคิดความสามารถเชิงจริยธรรมในการปฏิบัติการพยาบาลที่มีพื้นฐานจากการพยาบาลตามวัฒนธรรมไทย โดยทำการสัมภาษณ์ พยาบาล อาจารย์พยาบาล และผู้รับบริการ ร่วมกับการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง ได้กรอบแนวคิดที่ประกอบด้วยคุณลักษณะของความสามารถเชิงจริยธรรม 8 คุณลักษณะ ได้แก่ เมตตา กรุณา มุทิตา อุเบกขา ความรับผิดชอบ ความมีวินัย ความซื่อสัตย์ และ การยอมรับในค่านิยม ศักดิ์ศรีและสิทธิของบุคคล ซึ่งนำมาเป็นกรอบในการพัฒนาแบบวัดความสามารถเชิงจริยธรรมในการปฏิบัติการพยาบาล

ระยะที่ 2 เป็นการพัฒนาแบบวัดความสามารถเชิงจริยธรรม ที่ประกอบด้วยสถานการณ์ 5 สถานการณ์ เกี่ยวกับประเด็นปัญหาจริยธรรมต่างๆ ในการปฏิบัติการพยาบาล ในแต่ละสถานการณ์มีชุดข้อความที่ใช้วัดความสามารถเชิงจริยธรรม และใช้มาตรวัด 5 ระดับ มีค่าความเที่ยงตรงเชิง

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

เนื้อหา (CVI) เท่ากับ 0.93 แบบวัดได้ถูกนำมาทดสอบและพบว่ามีความเหมาะสม ความชัดเจน และความเที่ยงตรง

สำหรับระยะที่ 3 ทำการทดสอบแบบวัดความสามารถเชิงจริยธรรม 2 ครั้ง ครั้งที่ 1 เป็นการทดสอบ เพื่อประเมินความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างของแบบวัดที่ประกอบด้วยสถานการณ์ 5 สถานการณ์ กับข้อคำถาม 108 ข้อ โดยทำการทดสอบในพยาบาล 407 คน จากโรงพยาบาลมหาวิทยาลัยทั่วประเทศ ผลจากการใช้สถิติการวิเคราะห์องค์ประกอบ ทำให้ได้แบบวัดที่ประกอบด้วยสถานการณ์ 5 สถานการณ์ กับข้อคำถาม 80 ข้อ ซึ่งจัดกลุ่มได้เป็น 11 องค์ประกอบ มีค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบาค 0.76 ถึง 0.93 และ ค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาสำหรับสถานการณ์ทั้ง 5 สถานการณ์มีค่า 0.86 ถึง 0.93 ส่วนค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาของแบบวัดโดยรวม เท่ากับ 0.97 ครั้งที่ 2 เป็นการทดสอบ เพื่อประเมินความคงที่ของแบบวัดที่ประกอบด้วยข้อคำถาม 80 ข้อ โดยทำการทดสอบในพยาบาล 105 คน วิเคราะห์หาค่าสัมประสิทธิ์ความสัมพันธ์ของเพียร์สัน จากการทดสอบซ้ำ ได้ค่าสัมประสิทธิ์ความสัมพันธ์ เท่ากับ 0.73 นอกจากนี้ แบบวัดที่ได้ยังถูกพัฒนาเป็นอีก 9 รูปแบบ ซึ่งแต่ละรูปแบบประกอบด้วยสถานการณ์ 3 สถานการณ์ มีค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบาคมากกว่า 0.70 ดังนั้น รูปแบบทั้งหมดของแบบวัดนี้ สามารถนำมาวัดความสามารถเชิงจริยธรรมได้

จากกระบวนการวิจัยทั้ง 3 ระยะ และคุณสมบัติของแบบวัดที่ได้จากการทดสอบทั้งหมด แสดงให้เห็นถึง วิธีการพัฒนาแบบวัดความสามารถเชิงจริยธรรม และทำให้ได้แบบวัดที่มีความเที่ยงตรง และความเชื่อมั่น สามารถนำมาวัดความสามารถเชิงจริยธรรมในการปฏิบัติการพยาบาลในประเทศไทยได้

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

Thesis Title Development of Moral Competence Scale in Nursing Practice

Author Mrs. Pantip Jormsri

Degree Doctor of Philosophy (Nursing)

Thesis Advisory Committee

Associate Professor Dr. Wipada Kunaviktikul Chairperson

Associate Professor Dr. Aranya Chaowalit Member

Professor Dr. Shaké Ketefian Member

ABSTRACT

According to its moral obligations for the health of patients, the nursing profession requires increasing competence of nurses. Nursing competence depends not only on technical knowledge or skills but also on operating ethics, so moral competence needs to be considered and evaluated in nursing practice. With this concern, the purpose of the study was to develop the Moral Competence Scale (MCS) and to evaluate its psychometric properties. This study included three phases.

In phase one, the Model of Moral Competence in Nursing Practice was created based upon Thai culture through interviewing nurse practitioners, nurse educators, and health care service clients, as well as reviewing the related literature. This model was composed of eight attributes including loving-kindness, compassion, sympathetic joy, equanimity, responsibility, discipline, honesty, and respect for human's values, dignity and rights. This model then was used as a blueprint for constructing the MCS.

Phase two was the development of the MCS. The MCS included five scenarios presenting a variety of ethical issues in nursing practice. Each scenario contained a set of items for measuring moral competence by using a five-point scaling. The MCS had

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

a Content Validity Index (CVI) of 0.93. Furthermore, the MCS was evaluated and determined that the MCS had appropriateness, clarity, and validity.

In phase three, the MCS was tested twice. The first test was to determine its construct validity. The MCS with five scenarios and 108 items was administered to 407 nurses working in university hospitals throughout Thailand. Principal components analysis was conducted, resulting in 80 items which were clustered into eleven components for all five scenarios. The components had Cronbach's alpha coefficient ranging from 0.76 to 0.93. The alpha coefficients of the five scenarios ranged from 0.86 to 0.93, and that of the total MCS was 0.97. For the second test, the final version of MCS with 80 items was examined for its stability reliability using the test-retest method. From the responses of 105 nurses, the MCS was shown to have stability reliability with a Pearson's product moment correlation coefficient of 0.73. Additionally, the MCS was further developed into nine alternative forms. Each form was composed of three scenarios and had an alpha coefficient of over 0.70. Therefore, the alternative forms are available for measuring moral competence.

In working through the three phases and evaluating the psychometric properties of the MCS, this study demonstrated to the procedures for developing the MCS, and refining it so that the scale is both valid and reliable for measuring moral competence in Thai nursing practice.

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved